

Nr 46.

Ankom till riksdagens kansli den 24 februari 1939 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändrad disposition av Gävle minfond.

(1:a avd.)

I proposition nr 71 har Kungl. Maj:t, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden, föreslagit riksdagen medgiva, att Gävle minfond må enligt av Kungl. Maj:t närmare meddelade föreskrifter tagas i anspråk för anskaffande av för Gävle stads försvar avsedd luftvärnsmateriel.

Efter förslag av Kungl. Maj:t medgav 1892 års riksdag, att den utanför Gävle belägna s. k. Fredriksskansholmen finge överlätas till Gävle stad på villkor, bland andra, att staden med ett kontant belopp av 20,000 kronor skulle deltaga i kostnaderna för ett minförsvar till skyddande av det yttre inloppet till staden. Tillika medgav riksdagen, att av den nämnda köpeskillingen finge bildas en fond till bestridande av nyssberörda kostnader. Nämnda fond förvaltas under namn av »fonden för en minstation till skyddande av inloppet till Gävle» (Gävle minfond) av statskontoret. Fondens tillgångar uppgingo den 30 juni 1938 till i runt tal 124,200 kronor.

Med skrivelse den 16 maj 1938 har länsstyrelsen i Gävleborgs län överlämnat en av *stadsfullmäktige i Gävle* gjord, av magistraten därstädes tillstyrkt hemställan, att Gävle minfond måtte få tagas i anspråk för anskaffande av viss luftvärnsmateriel för Gävle stads luftförsvar.

Länsstyrelsen har i sin nyssberörda skrivelse uttalat, bland annat, att för den händelse luftvärnet skulle befinnas vara av större vikt än minskyddet, formella skäl icke syntes behöva stå i vägen för disponerande av minfonden på sätt stadsfullmäktige föreslagit.

Chefen för marinen och chefen för försvarsstaben hava i gemensamt utlåtande i ärendet den 12 augusti 1938 på närmare anförda skäl tillstyrkt, att Gävle minfond finge användas för anskaffning av luftvärnsmateriel av visst angivet slag.

Slutligen har *statskontoret* i utlåtande i ärendet den 13 september 1938 anført, att ämbetsverket icke hade något att erinra mot att fondens medel med riksdagens samtycke toges i anspråk på sätt länsstyrelsen i Gävleborgs län ifrågasatt.

Departementschefen har för egen del i ärendet anført, bland annat, följande:

Gävle minfond har alltsedan sin tillkomst år 1892 icke till någon del tagits i anspråk för sitt ursprungliga ändamål, bestridande av kostnaderna för en minstation till skyddande av inloppet till Gävle. Med hänsyn till den nutida utvecklingen av stridsmetoderna till sjöss torde också det nämnda ändamålet numera vara av mindre betydelse. Det synes därför ligga nära till hands att i anledning av den föreliggande framställningen taga under övervägande att använda de fonderade medlen för något annat försvarsändamål, som mera står i överensstämmelse med den moderna försvarsteknikens ståndpunkt. Därvid torde emellertid med hänsyn till omständigheterna vid fondens tillkomst alltid böra fasthållas, att medlen skola användas för ett ändamål, som direkt tjänar till stärkande av Gävle stads försvar.

I detta sammanhang vill jag erinra om att riksdagens revisorer i sin år 1937 avgivna berättelse vid behandling av frågan om statens fondförvaltning (sid. 218 ff.) uttalat, bland annat, att Gävle minfond i samförstånd med stadsfullmäktige i Gävle syntes kunna nyttiggöras för sjöförsvarets behov, ävensom att 1938 års riksdag, sedan statsutskottet i utlåtande nr 147 anslutit sig till de allmänna synpunkter, som av revisorerna i ämnet framförts, i skrivelse (nr 308) till Kungl. Maj:t anhållit, att Kungl. Maj:t måtte taga under övervägande vad revisorerna och utskottet anfört i fråga om statens fondförvaltning.

Vid övervägande av frågan, för vilket ändamål Gävle minfond numera lämpligen bör användas, har jag i anslutning till det i förevarande ärende framlagda förslaget kommit till den uppfattningen, att fonden i fråga skulle på det ur synpunkten av Gävle stads försvar mest effektiva sättet nyttiggöras genom att tagas i anspråk för anskaffande av luftvärnsmateriel, avsedd för stadens lokala försvar. Förslag om medgivande till en dylik användning av de fonderade medlen synes fördenskull böra föreläggas riksdagen. Sedan sådant medgivande erhållits, lär det få ankomma på Kungl. Maj:t att — efter inhämtande av såväl vederbörande militära myndigheters som de lokala organens mening — besluta om den närmare användningen av medlen för ifrågavarande ändamål.

Då utskottet icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag eller mot vad departementschefen i samband därmed anfört, får utskottet hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må medgiva, att Gävle minfond må enligt av Kungl. Maj:t närmare meddelade föreskrifter tagas i anspråk för anskaffande av för Gävle stads försvar avsedd luftvärnsmateriel.

Stockholm den 24 februari 1939.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 45.
